

Dok crnogorski ekolozi zajedno sa građanima koji žive u blizini reka mesecima protestuju protiv gradnje malih hidroelektrana i traže moratorijum na dalju gradnju, mnogo manje pažnje javnosti privlače vetroelektrane, kojih će u budućnosti, ako je suditi po najavama iz Vlade Crne Gore, biti sve više.

Vetroelektrana koja za sada jedina u Crnoj Gori proizvodi struju za tržište je VE Krново koja ima 26 vetrogeneratora (vetrenjača) instalisane snage 72 megavata i koja je puštena u rad pre dve godine. Završen je probni rad vetroelektrane na Možuri kod Ulcinja, a nadležni u toj opštini očekuju da bi ona u septembru trebalo da počne proizvodnju struje za tržište.

Kako su Radiju Slobodna Evropa (RSE) saopštili u Ministarstvu ekonomije, raspisan je tender za izgradnju nove vetroelektrane, na Brajićima, na teritoriji opštine Budva.

Za gradnju tog postrojenja godinama je zainteresovana nemačka kompanija *WDP Europe*, ali, kako ističu u Ministarstvu ekonomije, u igri su i investitori iz drugih država.

“Interesovanje je već iskazano od strane nekoliko velikih energetskih korporacija iz zapadne i severne Evrope, a očekuje se i učešće kineskih i bliskoistočnih kompanija, kao i na gotovo svim tenderima do sada”, saopšteno je RSE iz Ministarstva ekonomije Crne Gore.

Ko su vlasnici?

Zanimljiva je struktura investitora, odnosno vlasnika kompanija koji su već uložili svoj novac u vetroenergiju u Crnoj Gori.

Vetroelektrana Krново u vlasništvu je kompanije *Krново Green Energy*, koja je zajedničko ulaganje francuske kompanije *Akuo* i kompanije *Masdar* iz Abu Dabija koji je vlasnik 49 odsto akcija.

Krново je Masdarova treća vetroelektrana, nakon što su prethodno izgradili vetrogeneratore na Sejšelima i u Samoi.

Prema zvanično nepotvrđenim informacijama, koje su se nedavno pojavile između ostalih i u dnevnom listu *Dan*, iza kompanije *Masdar* stoji jedan od najpoverljivijih savetnika kraljevske porodice u Ujedinjenim Arapskim Emiratima (UAE) i čelnik engleskog fudbalskog kluba “Manchester siti” Kaldon al Mubarak.

Vetroelektrana na Možuri je vlasništvo malteške kompanije *Enemalte*. Oprema sa 23 vetrogeneratora je uvezena iz Kine, a ceo sistem je u vetroelektranu povezala takođe kineska kompanija “Shangai Power Electronics”.

Iako iz države tvrde da je sve transparentno, Srđan Perić iz nevladine organizacije *KOD* u izjavi za RSE primećuje, međutim da nedostaju važni podaci o kompanijama koje su vlasnici pojedinih postrojenja.

“Česte su promene u vlasništvu u ovoj vrsti objekata, a to je za posebnu brigu. Prema

podacima Centralnog registra privrednih subjekata u Crnoj Gori (CRPS), kompanija koja upravlja VE Krnovo je do sada imala 14 promena upisa vlasništva. Kada dođete do dva temeljna osnivača (Akuo i Masdar enerđži) vi dođete do dve ključne firme za koje ne postoje podaci u CRPS-u”, pojašnjava Perić.

Jedna vetroelektrana kao 13 mini elektrana

Vlada se u maju ove godine pohvalila rekordnom proizvodnjom električne energije od oko 82 miliona kilovat sati (KWh), uz podatak da je 28 odsto te energije proizvedeno u vetroelektranama Krnovo i na Možuri.

Takođe, prema izveštajima Crnogorskog operatera tržišta električne energije (COTEE) samo jedna vetroelektrana, ona na Krnovu proizvede više struje od svih 13 mini elektrana koje proizvode struju za tržište.

Proizvođačima struje iz vetroelektrana i mini hidroelektrana je na ime podsticaja za proizvodnju struje iz obnovljivih izvora do sada iz budžeta, dakle novcem crnogorskih građana, isplaćeno preko 15 miliona evra, pokazuju podaci Crnogorskog operatera tržišta električne energije, dok su oni državi, po osnovu koncesione naknade do kraja jula prošle godine platili svega 771.000 evra.

Dakle, pitanje je koliku zapravo cenu građani plaćaju za struju iz vetroelektrana?

Stručnjak za oblast energetike Strahinja Bulajić za RSE kaže da je struja proizvedena u vetroelektranama preskupa, a da bi potkrepio tu tvrdnju, Bulajić izvodi sledeću računicu: “Prema zvaničnim podacima Hidroelektrane Perućica godišnje proizvede 930 miliona kilovat sati a dve vetroelektrane Krnovo i Možura 314 miliona KWh, dakle tri puta manje od Perućice. Ako je cena kilovata iz Perućice maksimalno 2 centa po kilovatu to znači da građani za tu struju godišnje plate ukupno nešto preko 18 miliona evra, dok vetroelektranama za dve trećine manje proizvedene struje ali po ceni od 9,6 centi po KWH platimo preko 30 miliona evra. Ovo sve navodim zbog građana, čisto da znaju šta znači ta subvencija”, poručuje Bulajić.

Višemilionska zarada

Sa druge strane, ovaj biznis je vrlo isplativ za investitore.

Srđan Perić iz organizacije KOD navodi podatak da su vlasnici Krnova uložili 120 miliona evra, da je njihov godišnji profit oko 20 miliona evra što, kako ističe Perić znači da će za 17 godina državne koncesije, zaraditi nekoliko stotina miliona evra.

Uz to, država im punih 12 godina garantuje otkup struje po subvencionisanoj ceni.

“Vrlo je važno istaći da je struja, odnosno subvencije koje kao građani plaćamo vlasnicima

vetrolektrana i mini HE skuplja nego što bi bilo da smo kupovali struju iz izvoza. Kada bi smo uzeli u obzir podatak da smo za prva četiri meseca Krnovu dali 4,3 miliona evra to bi značilo 430 novih radnih mesta po reperima Svetske banke. To bi bile mere razvoja a ovo su prosto subvencije za prebogate ili domaće tajkune sakrivene iza nekih stranih firmi ili za multinacionalne korporacije”, ističe Perić.

Izvor: balkanmagazin.net